

LANDSTINGET BLEKINGE

Landstingsdirektörens stab
Utvecklingsenheten
Avdelningen för kunskapsstöd
Bibbi Rönnlund

2016-06-08

Ärendenummer 2015/00503
Dokumentnummer 2015/00503-4

Psykiatri- och habiliteringsförvaltningen
Bodil Sundlöf

Till nämnden för psykiatri och habilitering

Förslag till Yttrande över motion ”Förslag att utreda möjligheter att införa en psykiatriambulans”

Sammanfattning av motionen

Tim Svanberg (C) har lämnat en motion angående utredning av möjligheten att införa en psykiatriambulans inom landstinget Blekinge. I motionen påtalas vikten av att minska stigmatisering av psykisk ohälsa genom att låta sjukvårdspersonal istället för polis hantera de personer som planerar att begå självmord. En psykiatrisk ambulans skulle innebära detta och samtidigt visa att akut psykiatrisk vård ses som lika viktig som akut somatisk vård.

Bakgrunden till motionen är att:

- Lägga fokus på suicidprevention
- Risken för stigmatisering av personer med psykisk ohälsa ökar om polisen är den som gör ett första omhändertagande av personer som hotar att begå självmord
- En psykiatrisk ambulans har på prov införts i Stockholms läns landsting under två år

Motionären föreslår

”att   möjligheten till att införa en psykiatrisk ambulans utreds inom landstinget
Blekinge”

Faktabakgrund

Omhändertagandet av patienter med psykiatrisk problematik utanför sjukhuset kräver goda kunskaper inom både psykiatri och somatik, för att säkerställa att både den psykiatriska och somatiska sjukligheten behandlas adekvat. Diskussionen om att möta personer med akuta psykiatriska symtom prehospitalt (före sjukhusvård) har förts under många år. För att på bästa sätt kunna möta individen i dessa situationer behövs psykiatrisk specialistkompetens hos personalen. En psykiatriambulans som är en akutbil som åker ut på larm om självmordsförsök, psykoser och kriser, skulle kunna erbjuda denna kompetens. I dagsläget saknas denna möjlighet.

LANDSTINGET BLEKINGE

Psykiatriambulansen skulle också bidra till att avstigmatisera psykiska sjukdomar. När någon misstänks vara på väg att försöka ta sitt liv skickas normalt en polispatrull ut. För patienter och deras anhöriga kan det vara förnedrande att i en akut sjukdomssituation behöva möta polisen, och för sjukvården är det en nackdel att först i ett senare skede kunna gå in och bedöma vad som är rätt vårdnivå i det enskilda fallet. Med rätt kompetens på plats går det att ge rätt vård direkt.

Stockholms läns landsting startade under hösten 2014 ett projekt med psykiatrisk ambulans vars främsta uppgift är att åka ut vid hot om självmord. Projektet är en tvåårig satsning med en budget på 11 mnkr från hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Det officiella namnet är *Pam*, psykiatrisk akut mobilitet och bilen är bemannad med två specialistutbildade psykiatrisjuksköterskor och en ambulanssjukvårdare. Totalt sett finns fem psykiatrisjuksköterskor som turas om att bemanna bilen. Bilen är en vanlig ambulans som är utrustad med fyra säten istället för bårar och därför inte får kallas ambulans. Uppgiften är att göra akuta bedömningar och omhändertagande på plats och enheten dirigeras ut via SOS Alarm och är operativ då behovet erfarenhetsmässigt är störst mellan kl 15-01. Personalen har tillgång till patientjournaler för att kunna läsa patientens historik på vägen ut om personnumret är känt. Varje vecka får polisen in ca 100 larm som involverar psykisk ohälsa och bilen åker på ca fem larm per arbetspass. När det görs professionella bedömningar på plats kan fler patienter än tidigare lämnas i hemmet vilket minskar trycket på psykakuten. Andra positiva effekter är att polisen får mer tid över till tydligare polisiära uppgifter och vanliga ambulanser frigörs för uppdrag med somatiska sjukdomar. Konceptet med Pam är anpassat till större städer och förutom Stockholm skulle även Göteborg och Malmö ha rätt storlek för en sådan satsning.

Inhämtade synpunkter

Psykiatrin, primärvården och Blekingesjukhuset har beretts möjlighet att lämna synpunkter på motionen. Förslag till svar på motionen är sammanställt i samverkan med psykiatrin och Blekingesjukhuset.

Från psykiatriska kliniken har Mari Söderström, tf verksamhetschef Läns gemensam Psykiatri, Johan Fryksén, psykiatrisjuksköterska samt Karin Månsson, avdelningschef för psykiatrisk akutavdelning medverkat i framskrivningen av detta motionssvar. Deras synpunkter och erfarenhet av flerårigt arbete med psykiatrisk akutvård utgör underlag till detta svar. Roger Nihlén, verksamhetschef på akutkliniken har också bidragit med synpunkter och Primärvården har inte lämnat några synpunkter på motionen.

I Blekinge har samarbetet mellan psykiatri och polis fördjupats under senare år. Det goda resultatet av denna samverkan i svåra situationer uppmuntrar till ytterligare fördjupat samarbete. Vid samverkan mellan akutpsykiatrin, somatiska akuten och ambulansen har man försökt att implementera kunskap hos olika professioner.

Samverkan mellan akutpsykiatrin, somatiska akuten och ambulansen skulle dock kunna utvecklas ytterligare med gemensamma verktyg, som t ex bedömningsinstrument för att hjälpa personalen att slussa patienten till rätt akutmottagning. En annan möjlighet är förstärka ambulansen med psykiatrisk kompetens under utvalda tider för att trygga att patienten erbjuds rätt vård. Ytterligare en möjlighet skulle kunna vara att skapa ett mobilt psykiatriskt akutteam som tar hand om patienten där den befinner sig, istället för att åka in till akutpsykiatrin. Vid en fördjupad samverkan är det viktigt att utarbeta processbeskrivningar och rutiner för hur samverkan ska fungera mellan de olika akutmottagningarna och ambulansen samt även inkludera samverkan med polisen och primärvården.

LANDSTINGET BLEKINGE

Kontakter mellan psykakuten, den somatiska akuten och ambulansen har tagits på ledningsnivå och samtliga är intresserade av att utveckla en fördjupad samverkan mellan berörda verksamheter. I samarbete med Blekingesjukhuset har förslag till rutiner utarbetats för fördjupad samverkan mellan akutpsykiatri, somatiska akuten och ambulansen för att trygga att patienten erbjuds rätt vård. Dessa rutiner testas nu i pilotprojektet Prehospital samverkan 2016 under vecka 22-24 och därefter kommer testet utvärderas. Se bifogad bilaga.

Bedömning

Blekinge är ett litet län och bedömningen görs att länet har för litet patientunderlag för att motivera en särskild psykiatrisk akutbil. Bedömning görs också att psykiatri- och habiliteringsförvaltningen saknar medel till den höga kostnad som en särskild akutbil med bemanning av psykiatrisjuksköterskor och ambulanssjukvårdare medför.

Att utveckla en fördjupad samverkan mellan akutpsykiatri, somatiska akuten och ambulansen där den somatiska ambulansen förstärks med psykiatrisk kompetens skulle däremot vara ett intressant, mer flexibelt och kostnadseffektivt alternativ.

Förslag till beslut

Nämnden för psykiatri- och habilitering föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktig besluta

att motionen med detta yttrande är besvarad och

att motionsförslaget om att landstinget Blekinge ska utreda möjligheten att införa en psykiatriambulans därmed avslås

Bodil Sundlöf
Förvaltningschef

Bilaga

Pilotprojekt Prehospital samverkan 2016

Larm

Ambulansen har kontakt med SOS

Ambulansen gör bedömning om psykiatrisk kompetens är önskvärd

Ambulansen ringer Psykakuten på särskilt för ändamålet utsett nummer

Personal från psykakuten medföljer om verksamheten tillåter, tar sig snabbt ut till Psykakutens entré för upphämtning av ambulansen.

Utvärderingsblanket ifylls efter utfört uppdrag och återkomst på avdelningen